

UITLEGKAART F SCHEIDBARE WERKWOORDEN

WERKWOORD

welke functie heeft het scheidbare werkwoord in de zin?

PV

In de hoofdzin: uit elkaar
Ik **bel** mijn moeder **op**.
Morgen **kijk** ik de toetsen **na**.

In de bijzin: aan elkaar
Terwijl ik de toetsen **nakijk**, lezen de leerlingen een tekst.
De bus reed direct door, toen ik bij de halte **uitstapte**.

Let op: de regel geldt zowel voor presens als imperfectum.

INFINITIEF

Ik *wil* vanavond mijn moeder nog **opbellen**.
Morgenochtend *zal* ik de toetsen **nakijken**.
Ik heb nu even geen tijd omdat ik de toetsen **moet nakijken**.
Er was geen warm water, zodat ik niet **kon afwassen**.

Let op: de infinitief heeft in hoofd- en bijzin dezelfde vorm.

Let op: de regel geldt zowel voor presens als imperfectum.

PARTICIPIUM

Ik *heb* zojuist mijn moeder **opgebeld**.
Vanmorgen *is* het vuilnis **opgehaald**.
Je kunt weer pinnen omdat ik het geld net *heb* **overgemaakt**.
Toen ik de kast *had* **weggehaald**, lag er een hoop stof op de vloer.

Let op: het participium heeft in hoofd- en bijzin dezelfde vorm.

Het scheidbare werkwoord is: onderdeel van een 'om te + infinitief' – constructie

Ik heb geen zin *om* de toetsen **na te kijken**.
De jongens hadden geen tijd *om* de boeken **op te bergen**.
Omdat ik vaak vergeet *om* mijn documenten **op te slaan**, gebruik ik geen computer meer.
Als je het moeilijk vindt *om* de opdracht in de les **af te maken**, mag je hem ook thuis afmaken.
In het speelpark hangen beveiligingscamera's *om* dieven **af te schrikken**.

Let op: het scheidbare werkwoord in een 'om te + infinitief'-constructie heeft maar 1 vorm: **presens**.

Let op: bovenstaande regels gelden voor zowel zwakke/regelmatige werkwoorden als voor sterke/onregelmatige werkwoorden.